

Les festes del barri (IV). Si és massificat, no es gaudeix

Publicat per [Ricardo Klein](#) [1] el 15/11/2023 - 10:05 | Última modificació: 05/05/2026 - 09:58

(Más abajo en castellano)

Les festes del barri (IV). Si és massificat, no es gaudeix

Sens dubte, el turisme és una gran “indústria sense xemeneia” per a les ciutats a tot el món. Barcelona no n’és l’excepció. De fet, experts afirmen que la ciutat ha viscut des de fa anys el procés anomenat *turistificació*, que succeeix quan un lloc canvia quan es converteix en objecte de consum turístic. Les Rambles de Barcelona són un exemple clar que podria ajudar a comprendre aquest fenomen: saturació d’hotels, botigues de *souvenirs*, bars de “paella i sangria”, etc. Ciutats com Venècia, Londres, Roma i París podrien ser casos similars de turistificació en el context europeu.

La massificació turística a Barcelona és efecte i conseqüència de les polítiques urbanes que han desenvolupat els diversos governs públics de la ciutat des de la planificació prèvia als Jocs Olímpics de 1992. De fet, la bona feina de *branding* de ciutat va donar els seus fruits a Barcelona, acollint les primeres olimpíades a donar beneficis per a la ciutat organitzadora.

En aquest escenari de màrqueting de ciutat, el turisme també podria ser part del context de les festes barrials. A mesura que aquestes celebracions guanyen popularitat, poden convocar visitants com a part d’una nova atracció cultural per conèixer i gaudir. A Barcelona, tots els barris tenen la seva festa, però n’hi ha una que potser és la més reconeguda des del turisme: les festes del barri de Gràcia.

Les festes de Gràcia, any rere any, han anat sumant cada vegada més gent, fins aconseguir la xifra de dos milions de visitants en aquesta última edició. Aquesta xifra hauria de ser motiu per plantejar algunes qüestions relatives sobre com manejar l’equilibri entre mantenir l’autenticitat i el caràcter local de la festa, mentre s’evita una massificació excessiva que pugui afectar negativament la comunitat local.

La presència de turistes pot tenir beneficis econòmics per al barri i estimular l’economia local. D’altra banda, també podria canviar la dinàmica de la festa, fent que se senti menys autèntica i més orientada a satisfer les expectatives dels visitants en lloc de servir a les necessitats i desitjos del barri.

És clar que la massificació turística no és l’única responsable del fet que viure i gaudir d’una festa estigui en discussió. Que no es pugui caminar amb facilitat a l’hora de veure els ornaments de cada carrer, haver de fer cua prèvia per transitar-hi o, directament, moure’s amb dificultat pel barri, no hauria de ser sinònim d’alegria i diversió.

Tampoc cal defensar el discurs xenòfob del “tourist go home”, un grafiti que apareix en diversos llocs de Gràcia. No hi ha cap bona intenció darrere d’aquesta consigna. Pensar d’aquesta manera fa retrocedir vint esglaons la Barcelona que sempre ha estat oberta al proïsme, a la ciutat que rep de braços oberts als seus visitants. És perjudicial des de tot punt de vista, és hostil, i va en contra dels valors d’hospitalitat, obertura i diversitat que Barcelona ha defensat històricament. Aquesta consigna promou obertament l’exclusió i el rebuig dels visitants. La diversitat cultural i la interacció entre persones diferents enriqueixen les comunitats i ofereixen l’oportunitat d’aprendre i créixer junts. Mantenir una actitud oberta i acollidora cap als visitants és una part essencial a l’hora de construir una societat inclusiva.

És important començar a teixir nous diàlegs. Que les autoritats públiques siguin participants d'accions responsables que busquin constituir unes festes barrials on el gaudi sigui un bé general, i no un objecte de canvi. Que la xarxa d'organitzacions que són part de les festes estableixi nous objectius, plantejant amb claredat com es podria aconseguir un horitzó a mitjà termini que permeti mantenir, o recuperar potser, l'essència històrica d'aquestes festivitats. Perquè, en definitiva, quin és el sentit actual de celebrar-les?

No es tracta de restringir la quantitat de persones que puguin assistir a les festes. No es tracta de limitar el nombre d'assistents fent-los pagar una entrada. Les festes d'un barri no són el Park Güell, no tot és benefici econòmic. Les festes d'un barri han de ser per a tothom, més enllà del lloc on un visqui.

És necessari promoure pràctiques sostenibles, no accions que espremin fins a l'últim dels recursos existents. Cal impulsar diàlegs i fomentar una major participació en la planificació i execució de la festa. Perquè, en definitiva, l'esperit de la festa sempre és present, però és necessari dotar-lo d'un nou sentit.

Si és massificat, no es gaudeix. Els números són per a l'administració pública, no per a la gent.

(Continuarà)

Las fiestas del barrio (IV). Si es masificado no se disfruta

Sin duda, el turismo es una gran "industria sin chimenea" para las ciudades en todo el mundo. Barcelona no es la excepción. De hecho, expertos mencionan que la ciudad ha vivido desde hace años un proceso llamado *turistificación*, que ocurre cuando un lugar cambia al convertirse en un objeto de consumo turístico. Las Ramblas de Barcelona es un ejemplo claro que podría ayudar a comprender este fenómeno: saturación de hoteles, tiendas de souvenirs, bares de "paella y sangría", etc. Ciudades como Venecia, Londres, Roma y París podrían ser casos similares de *turistificación* en el contexto europeo.

La masificación turística en Barcelona es efecto y consecuencia de las políticas urbanas que han llevado adelante los diversos gobiernos públicos de la ciudad desde la planificación previa a los Juegos Olímpicos de 1992. De hecho, el buen trabajo de branding de ciudad dio sus frutos a Barcelona, siendo las primeras olimpiadas en dar ganancias para la ciudad organizadora.

En este escenario de marketing de ciudad, el turismo también podría ser parte del contexto de las fiestas barriales. A medida que estas celebraciones ganan popularidad, pueden convocar a visitantes como parte de una nueva atracción cultural para conocer y disfrutar. En Barcelona, todos los barrios tienen su fiesta, pero hay una que quizás sea la más reconocida desde el turismo: las fiestas del barrio de Gràcia.

Las fiestas de Gràcia, año tras año, han ido sumando a cada vez más gente, hasta alcanzar la cifra de dos millones de visitantes en esta última edición. Esta cifra debería ser motivo para plantear algunas cuestiones relativas a cómo manejar el equilibrio entre mantener la autenticidad y el carácter local de la fiesta, mientras se evita una masificación excesiva que pueda afectar negativamente a la comunidad local.

La presencia de turistas puede tener beneficios económicos para el barrio y estimular la economía local. Por otra parte, también podría cambiar la dinámica de la fiesta, haciendo que se sienta menos auténtica y más orientada a satisfacer las expectativas de los visitantes en lugar de servir a las necesidades y deseos del barrio.

Está claro que la masividad turística no es la única responsable de que vivir una fiesta donde sentir disfrute esté

en discusión. El hecho de que apenas se pueda caminar para ver los arreglos de cada calle, tener que hacer cola previa para transitar por ellas o directamente, apenas poder caminar por el barrio, no debería ser sinónimo de alegría y diversión.

Tampoco hay que defender el discurso xenófobo del “tourist go home”, un grafiti que aparece en varios lugares de Gràcia. No hay nada de buenas intenciones detrás de esta consigna. Pensar de esta manera hace retroceder veinte escalones a la Barcelona que siempre ha estado abierta al prójimo, a la ciudad que recibe de brazos abiertos a sus visitantes. Es perjudicial desde todo punto de vista, es hostil, y va en contra de los valores de hospitalidad, apertura y diversidad que Barcelona ha defendido históricamente. Esta consigna promueve abiertamente la exclusión y el rechazo de los visitantes. La diversidad cultural y la interacción entre personas diferentes enriquecen a las comunidades y ofrecen la oportunidad de aprender y crecer juntos. Mantener una actitud abierta y acogedora hacia los visitantes es una parte esencial de construir una sociedad inclusiva.

Es importante comenzar a tejer nuevos diálogos. Que las autoridades públicas sean partícipes de acciones responsables que busquen constituir unas fiestas barriales donde el disfrute sea un bien general, y no un objeto de cambio. Que la red de organizaciones que son parte de las fiestas establezca nuevos objetivos, planteando con claridad cómo se podría alcanzar un horizonte a mediano plazo que permita mantener, o recuperar quizás, la esencia histórica de estas festividades. Porque, en definitiva, ¿cuál es el sentido actual de realizarlas?

No se trata de restringir la cantidad de personas que puedan asistir a las fiestas. No se trata de limitar el número de asistentes pagando una entrada. Las fiestas de un barrio no son el Park Güell, no todo es ganancia económica. Las fiestas de un barrio deben ser para todos, más allá del lugar donde uno viva.

Es necesario promover prácticas sostenibles, no acciones que expriman hasta el último de los recursos existentes. Hay que impulsar diálogos y fomentar una mayor participación en la planificación y ejecución de la fiesta. Porque, en definitiva, el espíritu de la fiesta siempre está presente, pero es necesario dotarlo de un nuevo sentido.

Si es masificado, no es disfrute. Los números son para la administración pública, no para la gente.

(Continuará)

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: cultura popular

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/11/festes-del-barri-4>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/kleincr>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/9238>